

Översiktsplan för Lysekils kommun

Särskild handling enligt miljöbalken

När en översiktsplan tas fram ska en strategisk miljöbedömning av planen göras och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tas fram. Miljöbedömningen ska göras parallellt med framtagandet av översiktsplanens förslag för att miljöaspekterna ska integreras på ett bra sätt.

Enligt 6 kap 16 § miljöbalken ska det i ett beslut att anta en plan som omfattas av kravet på strategisk miljöbedömning, eller i en särskild handling i anslutning till beslutet, finnas en redovisning av miljöbedömningsprocessen. Genom att redovisa gjorda överväganden och hur synpunkter och förslag beaktats, ges allmänheten insyn i processen.

Den särskilda handlingen ska enligt 6 kap 16 § miljöbalken redovisa:

- Hur miljöaspekterna har integrerats i planen
- Hur hänsyn har tagits till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter
- Skälen för att planen har antagits i stället för de alternativ som övervägts
- Vilka åtgärder som planeras för att övervaka och följa upp den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen kan medföra

För att allmänheten, myndigheter, angränsande kommuner och andra berörda ska kunna ta del av den särskilda handlingen utgör den en bilaga till den av kommunfullmäktige antagna översiktsplanen.

Miljöbedömningen

Planprocess och avgränsning av MKB

Gällande översiktsplan för Lysekils kommun antogs 2006. Den har bedömts vara inaktuell på flera punkter och en process med att ta fram en ny översiktsplan påbörjades redan 2015. De första två stegen i arbetet med att ta fram översiktsplanen var att lyssna till vad invånarna vill se för utveckling av kommunen. Detta gjordes i första steget i form av en föreläsningsserie och enkät i en process som var samordnad med kommunens visionsarbete, som sedan förankrades i vision 2030 och ligger till grund för översiktsplanens förslag. Ett andra steg utgjordes av ett flertal dialogverkstäder med riktade insatser för att involvera en bredd av kommunens invånare.

Med utgångspunkt från de första två stegen togs en programhandling fram. Med programhandlingen som grund formulerades grunden för översiktsplanen och samtidigt en avgränsning för miljöbedömningen. Ett avgränsningssamråd hölls med Länsstyrelsen 2020-12-

07. Avgränsningen av miljöbedömningen formulerades utifrån följande betydande miljöaspekter:

- Hushållning med naturresurser
- Klimat
- Naturmiljö
- Vattenmiljö
- Risker
- Rekreation
- Hållbara transporter

Vid avgränsningssamrådet togs även följande knäckfrågor upp för diskussion:

- Hantering av scenarier för **Lysekilsbanan**, där Lysekils kommun inte har fullt inflytande
- Hantering av **Norra och Södra hamnen**, strategiska utvecklingsområden i anslutning till Lysekils centrum med komplex problematik i form av sårbar infrastruktur, förorenade områden och översvämningsrisker kopplade till stigande havsnivå

Miljöbedömningen är gjord med en tidshorisont på år 2050.

Samråd med en samrådsversion av planförslag och miljökonsekvensbeskrivning genomfördes under perioden 1 november till och med 31 december 2021.

Utifrån de inkomna synpunkterna och utifrån bland annat åtgärdsförslag i miljökonsekvensbeskrivningen gjordes justeringar och kompletteringar och ett nytt förslag ställdes ut för granskning tillsammans med en ny version av miljökonsekvensbeskrivningen. Granskningen pågick i två månader under perioden 28 december 2022 till och med 28 februari 2023.

Därefter har förslaget till ny översiktsplan åter justerats utifrån de inkomna synpunkterna och översiktsplanen har antagits av kommunfullmäktige.

Metod för miljöbedömningen

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) belyser de direkta och indirekta effekter som planens genomförande medför på människor, djur, växter, mark, vatten, luft, klimat, landskap och kulturmiljö, samt på hushållningen med mark, vatten och andra resurser och på den fysiska miljön i övrigt. MKB:n föreslår åtgärder, exempelvis skademinskande eller miljöförbättrande. I miljökonsekvensbeskrivningen

I arbetet med konsekvensbedömning har **värdet** på berörda intressen vägts samman med **påverkan** och **effekt** för att ge en **konsekvens**. Konsekvensbedömningen har gjort i tre steg: *påverkan, effekt och konsekvens*.

Miljöbedömningen har genomförts med utgångspunkt i ekosystemansatsen där helheten står i fokus och människans beroende av ekosystemen och deras tjänster betonas. Den fysiska planeringsprocessen med bland annat översiktsplan och detaljplaner med miljökonsekvensbeskrivningar utgör en lämplig arena för att ta hand om ekosystemansatsens intentioner och implementera dem i den demokratiska samhällsprocessen. En ekosystemtjänstkartering togs fram inom ramen för översiktsplanarbetet med syfte att förankra ekosystemansatsen i fortsatta processer med såväl den översiktliga planeringen som detaljplaneprocesser och övriga lov- och tillståndsärenden.

Miljökonsekvensbeskrivningen utgår från de betydande miljöaspekter som formulerades i avgränsningssamrådet.

I miljöbedömningen har planförslaget jämförts med ett nollalternativ. Nollalternativet i en MKB beskriver planområdets sannolika utveckling ifall den nya översiktsplanen inte genomförs och används som ett referensalternativ för att bedöma planens miljöeffekter och konsekvenser.

Nollalternativet utgår i detta fall från Lysekils kommuns gällande översiktsplan ÖP06 samt aktualitetsförklaringen av den samma som gjordes 2010 med vissa markanvändningsförändringar. Fördjupad översiktsplan för Åbyfjorden och Blå översiktsplan för norra Bohuslän har arbetats in som en del i Lysekil ÖP2023, men är sedan tidigare antagna dokument som kan genomföras även i ett nollalternativ. Utöver befintlig ÖP och fördjupade översiktsplaner gäller också de planeringsdokument som tagits fram efter detta, så som VA-plan, Grönstrategi, naturvårdsplan, Regional handlingsplan för grön infrastruktur, Bostadsförsörjningsprogram, Näringslivsstrategi, samt kommunens övergripande kommunala vision, Vision Lysekil 2030.

Hänsyn till miljöbedömningen

Integrering av miljöaspekter och bortvalda områden

Arbetet med avvägningar och redovisning av ett planförslag utgår från de många dialoger som genomfördes tidigt i processen och som utgör grunden till översiktsplanens utvecklingsstrategier. Utvecklingsstrategierna, som redovisas i tre delar:

- Utgångspunkter för den strategiska utvecklingen
- Tematiska utvecklingsstrategier
- Geografiska huvudstrukturer

Utgör basen för förslaget med en bred förankring. Med stöd i utvecklingsstrategin har under processen alternativa utformningar för mark- och vattenanvändningen prövats och avisats. Följande alternativa planeringsinriktningar har övervägts:

- Avvägningar kring vilka områden som slutligen ska prioriteras och pekats ut i planförslaget för att främja ett ökat åretruntboende har övervägts under

planeringsprocessen. Även alternativet att ingen fokusering av utbyggnaden av VA-nätet sker, med en mer spridd utbyggnad som följd, har övervägts

- Möjlighet att ta över driften av Lysekilsbanan från Trafikverket för att möjliggöra järnvägens framtida drift. Detta alternativ har förkastats på grund av den stora kostnaden för ett sådant alternativ. Lysekilsbanans framtid får stor inverkan på hamnens utvecklingsmöjligheter och näringar kring denna, vilket i sin tur styr inriktningen för framtida planering av hamnområdet
- Avvägningar kring utvecklingsområden för nya bostäder och verksamheter i Lysekil tätort har genomförts under planprocessen. I planförslaget har valts att i huvudsak behålla tidigare utpekade utbyggnadsområden enligt ÖP06, men med begränsningen att förtätning inom stadens planlagda delar ska utredas i första hand. Ett alternativ till detta som utretts är att ta bort tidigare utpekade utvecklingsområden
- Avvägningar kring utvecklingsområden för nya bostäder och verksamheter i övriga områden/tätorter
- En mer omfattande etablering för verksamheter med mera i Hallinden har lyfts under processen utifrån det strategiska läget, men har i planförslaget begränsats till området för pågående detaljplanering och utvecklingsmöjligheter i direkt anslutning till hållplatsen i Hallinden, med hänsyn till påverkan på jordbruksmark med mera
- Angående förbifarten vid Brastad som finns med i ÖP06 har kommunen övervägt att ha den kvar, men slutligen landat i att den tas bort eftersom det inte är troligt att Trafikverket kommer att satsa på en sådan, att det skulle innebära stora ingrepp och att det skapar nya problem
- Förslaget till en ny väg över Fyreberget på Skaftö, som finns med i nollalternativet, är borttaget i nuvarande planförslag. Utvecklingsområdet för Fyreberget har minskats väsentligt

Hur inkomna synpunkter har beaktats

Synpunkter från samråd och granskning

Under såväl samråd som granskning har ett antal synpunkter inkommit som haft en påverkan på planprocessen. Följande synpunkter har på ett eller annat sätt berört miljöaspekter och planens miljökonsekvensbeskrivning:

- Tydligare redovisning av de värden och hänsyn som behöver beaktas för respektive utvecklingsområde i fortsatt prövning
- Utveckla avsnitt om miljö kvalitetsnormerna (MKN) för vatten. Det ska framgå av ÖP hur kommunen avser att följa MKN vatten och vilka åtgärder som ska vidtas för att MKN vatten kan följas
- Utveckla kommunens syn på risker för den byggda miljön behöver utvecklas i ÖP
- Utveckla kommunens syn på risker för den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion
- Tydligare resonemang kring hur riksintresset Lysekils stad med mera (KO23) kan komma att påverkas vid stora ingrepp i Södra och Norra hamnen
- Utveckla och fördjupa hur värdena i MB 4 kap. riksintressen påverkas av förslaget

- Tydligare ställningstagande kring riksintressen för industriell produktion (Brofjordens verksamhetsområde)
- Förtydligande avseende ianspråkstagande av jordbruksmark
- Förtydligande och säkerställande av värden och hänsyn kopplade till bland annat landskapsbild behövs för de utpekade utvecklingsstråken för bebyggelse
- Rekommendationerna för havet ger svag vägledning

Beaktande av synpunkter

Inkomna yttranden under samråd och granskning har gett upphov till förändringar och förtydliganden under processen. Följande förändringar har gjorts i planförslaget med stöd i inkomna yttranden:

- Utvecklingspotentialen i Brodalen-Bro har förtydligats genom att området lyfts fram som ett av kommunens samhällen.
- De fördjupade översiktsplanerna FÖP Åbyfjorden och Blå ÖP har arbetats in och integrerats i Lysekil ÖP2023.
- Utvecklingsområde B11 Fyreberget har minskats ner väsentligt i omfattning
- Utvecklingsområde B4 Norr om sjukhuset /Trötemyren har minskats ner för att begränsa konflikter med närhet till reningsverket mm
- Föreslagen hamn i Trommekilen har tagits bort som utvecklingsområde
- Flera mindre justeringar i utbredningen av utvecklingsstråk/-områden har gjorts för att säkerställa värdefulla grönområden och hänsyn till landskapsbild
- Förtydligande av de områdesspecifika rekommendationerna med information kring de värden och hänsyn som behöver beaktas vid fortsatt prövning.
- Förtydliganden har gjorts kring kommunen bedömning kopplat till ianspråkstagande av jordbruksmark
- Ekosystemtjänstkartering har tagits fram som ett avstamp i arbetet med att integrera ekosystemtjänster i planarbete samt i lov- och tillståndprocesser
- Klimatanpassningsstrategi har tagits fram och riktlinjerna har arbetats in i ÖP2023

Skäl till att planen antagits

Alternativ

I miljökonsekvensbeskrivningen har konsekvenserna av ett genomförande av planen jämförts med ett nollalternativ.

Jämförelse med nollalternativ

Den huvudsakliga skillnaden mellan ÖP06 och Lysekil ÖP2023 är att förslaget införlivar och harmoniserar med de planer och program som tagits fram inför översiktsplanens formulering, med mer tydlighet kring klimat-och översvämningsfrågor, grön infrastruktur och fokuserad utbyggnad av VA i utpekade områden.

Jämfört med nollalternativet bedöms planförslaget i stort medföra positiva eller små negativa/oförändrade miljökonsekvenser. De största positiva effekterna medför de utvecklingsstrategier som planförslaget pekar ut, som om de följs kan ge positiv miljöpåverkan för flera aspekter.

De största negativa miljökonsekvenserna av planförslaget jämfört med nollalternativet bedöms vara konsekvenser för hushållning med naturresurser, där planförslaget bedömts medföra liten –måttliga negativa konsekvenser. Effekterna bedöms främst bli lokala, varför konsekvenserna bedöms som små - måttliga. Ur resursanvändningsperspektiv bedöms dock planförslaget medföra positiva konsekvenser med hänsyn till planens utvecklingsstrategier.

För klimat och hållbara transporter bedöms måttligt negativa konsekvenser uppstå under anläggnings- och byggskede, medan det på lång sikt ges goda förutsättningar för minskad klimatpåverkan och hållbara transporter genom planförslagets utvecklingsstrategier, under förutsättning att potentialen för hållbart resande samt urban- och industriell symbios tas tillvara i kommande planering och utveckling.

Avseende naturmiljö och ekologisk hållbarhet bedöms planförslaget medföra positiva konsekvenser jämfört med nollalternativet. Detta härrör till de utvecklingsstrategier som föreslås, där 4-stegsprincipen ska gälla för ianspråktagande av orörd mark, att utpekade områden för markanvändning minskats jämfört med nollalternativet samt de grön- och blåstrukturer som pekas ut.

Generellt bedöms planförslaget innebära positiva konsekvenser jämfört med nollalternativet framför allt genom de utpekade utvecklingsstrategierna och specifika ställningstaganden inom olika utvecklingsområden, som omhändertar ett brett spektrum av hållbarhetsaspekter med fokus att värna ekologiska värden, rekreation och hållbart resande samtidigt som utveckling för verksamheter, landsbygd och bostäder främjas.

Planförslaget bedöms generellt innebära bättre förutsättningar för uppfyllnad av nationella, regionala och lokala miljömål jämfört med nollalternativet.

Uppföljning och övervakning

Ett kontinuerligt arbete med den översiktliga planeringen och uppföljning kring genomförandet är viktigt för att uppfylla syftet med miljökonsekvensbeskrivningen och för att en hållbar utveckling ska kunna ske.

Åtgärder med översiktsplanen som stöd

Översiktsplanen är vägledande och ska ligga till grund för kommunens arbete med samhällsplanering i form av detaljplanering samt lov- och tillståndprocesser. Framtagande av strategiska dokument, planer och styrdokument som en del i det kontinuerliga arbetet

med översiktlig planering ska löpande förbättra beslutsunderlag och stöd för de beslut som tas kring den långsiktiga mark- och vattenanvändningen.

Nedan beskrivs frågor som bör studeras i fortsatt arbete för att med utgångspunkt i översiktsplanens rekommendationer säkerställa att den fortsatta planeringen görs med hänsyn till människors hälsa och miljön.

Planer och program enligt PBL

När fördjupningar av översiktsplanen, program eller detaljplaner tas fram, ska det i ett tidigt skede bedömas om behov föreligger av att genomföra en miljöbedömning av planen samt behovet av att belysa eventuella miljökonsekvenser i en strategisk miljökonsekvensbeskrivning. Miljöbedömningsprocessen bör leda till att efterföljande planer och program enligt PBL utformas så att betydande miljöpåverkan inte uppkommer om de genomförs.

Följande utredningar och analyser som identifierats i arbetet med miljöbedömningen av översiktsplanen och som kan krävas i den fortsatta planeringen:

- Naturvärdesinventeringar ska tas fram i samband med detaljplaneprocesser och ska innefatta analys av ekosystemtjänster samt redovisning av relationen till viktiga gröna samband med förslag på hur dessa kan stärkas och utvecklas. Naturvärdesinventeringar ska genomföras så att varje inventering tillför ett underlag för uppdaterad ekosystemtjänstanalys för kommunen som helhet.
- Oavsett om ett område innefattar redan kända aktsamhetsområden eller ej behöver de geotekniska säkerhetsriskerna såsom skred, erosion, översvämning, bergras och blocknedfall alltid beaktas vid planläggning. Utredning av riskerna ska göras för hela påverkansområdet för den planerade samhällsutvecklingen såväl inom som utanför detaljplaneområdet.
- I prövningar av förhandsbesked, bygglov och andra tillståndsprocesser ska en generell bedömning göras av de geotekniska förhållandena. Stöd ska tas i klimatanpassningsstrategins förslag till åtgärder.
- Kommunen för dialog med övriga kommuner i Norra Bohuslän kring den översiktliga planeringen för havet. Havsplaneringen, och de rekommendationer som i nuläget redovisas i översiktsplanens redovisning av havet, kommer att hanteras i det framtida arbetet med kontinuerlig översiktlig planering.
- Fortsatt arbete krävs kring vattenkvalitet i kommunens behöver struktureras och samordnas så att ett helhetsgrepp kan tas med stöd i såväl översiktsplanen åtgärdsprogrammet för Västerhavets vattendistrikt, VA-planen samt miljöenhetens arbete. Samverkan kan med fördel sökas med grannkommunerna, inte minst i samband med fortsatt arbete kring havsplanering.
- Fördjupade studier av följande utvecklingsområden för att säkerställa goda helhetslösningar utifrån områdenas komplexa förutsättningar:
 - Södra hamnområdet, Lysekil
 - Brastads centrum
 - Brofjordens verksamhetsområde

Strategiska dokument

I översiktsplanen lyfts följande strategiska dokument fram som värdefulla för ett genomförande av planen samt som en del i det kontinuerliga arbetet med översiktlig planering:

- Pågående arbete med uppdatering av naturvårdsplanen är ett värdefullt komplement som underlag i fortsatt samhällsplanering.
- Framtagande av markförsörjningsplan är strategiskt mycket viktigt för genomförandet av översiktsplanen inte minst för förutsättningarna att säkerställa områden för klimatanpassning, dagvattenhantering, rekreation och andra ekosystemtjänster i den byggda miljön.
- Beslut finns för att ta fram en klimat- och energiplan som ett viktigt underlag i arbetet mot en hållbar energiförsörjning.

Vägplaner

Det är Trafikverket som ansvarar för planering av statliga vägar. Enligt Väglagen ska en miljöbedömning av projekt för statliga vägar genomföras och en miljökonsekvensbeskrivning tas fram om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

En utveckling av passagen över Gullmarn samt trafiksäkerhetshöjande åtgärder samt klimatanpassningsåtgärder längs väg 162 är större åtgärder inom det statliga vägnätet som behöver utredas vidare.

Trafikverket äger frågan om Lysekilsbanans framtid. Oavsett framtida beslut är den breda korridoren av järnvägen med skyddsområde genom kommunen av strategiskt mycket stor betydelse som ett stråk för hållbar mobilitet och teknisk försörjning och redovisas så i översiktsplanen. Kommunen har meddelat Trafikverket att det är av högsta vikt att kommunen bjuds in till dialog.

Dispenser, anmälan och tillståndsprövning

Tillstånd enligt kulturmiljölagen kan krävas innan ett arbete startar som riskerar att påverka eller förstöra en fornlämning.

Anmälan om eller tillstånd för vattenverksamhet kan behöva sökas för arbeten och anläggningar i vatten som förändrar vattenområdets djup, storlek eller läge, exempelvis vid förändring eller utbyggnad av hamnområden.

Strandskyddet kan behöva upphävas alternativt behöver dispens sökas vid en utbyggnad av nya anläggningar för besöksnäringen. En utveckling av besöksanläggningarna och dess möjligheter till anpassning ska studeras i kommande detaljplaneprocesser.

Flera utpekade utvecklingsområden i översiktsplanen kan påverka habitat och habitatnätverk för skyddade arter. Artskydd behöver hanteras i detaljplaneprocesser och ska beaktas vid genomförande av naturvärdesinventeringar. Samråd bör ske med länsstyrelsen.

Information om att översiktsplanen antagits

Enligt 6 kap. 17 § miljöbalken ska den särskilda handlingen och översiktsplanen göras tillgängliga för allmänheten och de myndigheter och kommuner som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda om antagandet.

När planen vunnit laga kraft informerar Lysekils kommun om antagandet genom att lägga ut den antagna översiktsplanen på kommunens hemsida tillsammans med bland annat denna särskilda handling upp. Protokollet från kommunfullmäktige om planens antagande anslås på kommunens anslagstavla. Myndigheter som antas bli berörda kommer att informeras.